

ЧИИГЕЛДЕЛЕРНИ КЫМНАР АЛЫРЫН БАЗА КАЯА БААРЫН?

Соөлгү үеде улуг назылыг кижилер "Хоочуннар дугайында", "Инвалидтерини социал камгалалынын дугайында" Федералдыг хоойлуларны Тывада канчаар боттандыры турарын сонугурап, хой айтырларын салып турар апарган.

ТР-ниң Саң яамызынын дыннатканын езуаар алырга, бо чылын "Хоочуннар дугайында" Федералдыг хоойлуну боттандыра-рынга 26,1 млн. рубльди, оон иштиде 19,6 млн. рубльди хууда кижилерден үндүргүлөр төлөткөш, оон 15 хуузуун кожуун, хоорай бүрүзүнүн хууда орулгаларынче шилчидип тургаш, төлөзүн көргөн.

"Инвалидтерини социал камгалалынын дугайында" Федералдыг хоойлуну Тывага боттандырамын 39,4 млн. рубльди бээр.

Федералдыг бо ийи хоойлуну езуаар ЧИИГЕЛДЕЛЕР АЛЫР дугайын болгаш куш-ажыл хоочуннары база инвалидтер дараазында албан черлеринге барып, херектин уjur-байдалын билеп алыр.

Чуртталга болгаш коммунал ачы-дуза төлөвирини талазы-биле — чурттал турар чериниң аайы-биле чуртталга-коммунал ажал-агый бүдүрүлгезинге;

газ ачы-дуза төлөвири дээш — чурттал турар чериниң аайы-биле социал камгалал органынга;

республика иштинге автотранспорт аргыжылгазынын төлөвири дээш — Кы-зылдың ПАТБ муниципалитет бүдүрүлгезинге;

э-а аймаан чигелдеп болгаш халас алары дээш — чурттал турар чериниң аайы-биле поликлиникага, диштерин кылдылары

дээш — күрүне болгаш муниципалитет диш поликлиникаларынга;

транспорт чөлсектерин септээри, бензин алыры, техниктиг хандырылга, артык кезек алыры-биле компенсация дээш — чурттал турар чериниң аайы-биле социал камгалал органынга баар.

Электри энергиязынга ачы-дузаның 50 хуузуун төлөдип алыры-биле, одаар чүүл садып алыр болгаш экекелдирип алыры-биле (1 кижиге хамаарыштыр 2,2 тонна чигелде норма-зы-биле), "Инвалидтерини социал камгала-лынын дугайында" Федералдыг хоойлу езуаар хамаатыларның чамдык кезининг агаар бол-гаш автотранспорт аргыжылгазының өртөөн төлээр талазы-биле, санаторий-курорттарга дыштанырынын чигелделерин, телефон, радио өртектериниң талазы-биле айты-рылгаларыг кижилер чурттал турар чериниң аайы-биле социал камгалал органынга баар. Устүндө айткан хоойлуларны езуаар чарыгдары-биле бээр дээр херектин БУДУН ЧЫЛУ иштинде ажылаарын көргөн.

Устүндө айткан Федералдыг хоойлуларны Кызыл хоорай чагыргазынын кызыгараалар эргези чок.

В. ИРГИТ.

ТР-ниң саң сайыдының оралакчызы.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНДА

Апрель 17-де ТР-ниң Чазак хуралы болган. Ону ТР-ниң Чазак Баштынының бирги оралакчызы В. М. Оюн даргалап эрттирген. Аңаа ТР-ниң күөскөч эрге-чагырга органынын тургузуунун Президент болгаш Чазак Баштынының, оон оралакчыларының, Чазак Аппаратынын удуртукчузунун, сайыдынын эрге-хүлөөлө хуваалдазынын, ТР-ниң Саң-хөө яамызынын коллегиязынын составының база яамының бодунун тургузуунун дугайында болгаш еске-даа хой айтырларын чутаалашкан.

ЯЩУР ААРЫНГА УДУР

Чөөн Моолда болгаш Сүге-Баатор аттыг аймакта мы-ыстыг бода малдын ящур аарынындан өлүп хорал эге-лөөни-биле холбаштыр база чамдык Европа чурттарында шак-ла ындыг байдал тургу-тунганынга үндөшпөз, рес-публика девискээринге ук мал аарынын болдурбас сорулга-биле ТР-ниң Чазак боттутг хемчеглерин хүлөп алган.

ТР-ниң Чазак Баштыны-нын оралакчызы В. И. Лаври-неккога баштаткан 9 кижии составын ТР-ниң девискээ-ринге ящур аарынынга удур хемчеглер чорудар комиссия-ны тургускан. Кожуун, суму чагырга даргаларына кызы-гаар чогуунда девискээрге мал оларынниң режимин хандыраарын, кожуун бүрүзү-ге ящур аарынынга удур хем-чеглер чорудар комиссиялар тургузарын дааскан. Ветери-нария болгаш санитар-эпиде-миологтук хайгаарал чорудар органнырга, садыг инспекция-ларынга эът хүлөп ап, сада-рынга, шыгжаарынга, аш-чөм кылдыр ажылаарынга ветеринарлар хыналданы күштелдирерин дааскан.

ТР-ниң Чазаның курла-выр фондузундан 1753863 рубльди ящур аарынынга удур

ПАСПОРТТАР СОЛУУРУНУН ДУГАЙЫНДА

РФ-тин Президентизиниң 1997 чылдын март 13-те үндүр-гени №232 "РФ-тин девискээ-ринге Россия Федерациязы-нын хамаатызынын бодун ба-дыткаан документининиң ду-гайында" Айттышканын база РФ-тин Чазаның 1997 чылдын июль 8-те хүлөп алганы №828 "РФ-тин хамаатызынын пас-портунун болгаш бланказы-нын хевиринин база РФ-тин хамаатызынын паспортунун дугайында" доктаалын күөс-кеди-биле ТР-ниң Чазак да-раазында шийтпирлерин хү-лөп алган.

1. Кызыл болгаш Ак-До-вурак хоорайларын, кожуун-нарын чагырга даргаларын-га иштиги херектерин пас-порт-виза албанынын орган-нарынга 2005 чылдын декабрь 31-ге чедир немелде ажил-дакчылар кирип, оларнын ажил төлөвириниң дугайында

айтырларын шийтпирлээр-ин дагыр.

2. ИХЯ-га, ТР-ниң Амыд-рал хандырылга болгаш салыг яамызынга, Ак-Довурак бол-гаш Кызыл хоорайларын, ко-жууннарын чагырга дарга-ларынга 2001 чылдын апрель 20-ге чедир чоңун паспортун солуп ажилдаар чер-чөл-р-ге бөлүктөрүн иштиги херек-тер органнынын ажилдак-чызы, фотографтар, чагырга черлеринин төлөөзи киржи-чилиг кылдыр тургузарын дагыр.

3. ТР-ниң Саң-хөө яамы-зынга ТР-ниң Президентиз-иниң резерв фондузунда-а мун рубльди у хемчеглерини ап чорударынга ажиллап бээр дагыр.

ТР-де амгы үеде 229 мун паспорт эдилээр хамааты бар. 1998 чылдан бо хуньерге че-дир оларнын 25281 кижии чаа паспорттарын алган. Ын-чалза-даа 203719 кижии ам-даа эрги паспорттары-биле хе-вээр. Оларнын аразында 2681 кижии паспорт чок чурттал турар болган. Бо бүгү ажил чоокку чылдарда чогуур хуусаада күөстөтинген турар уjurлуг.

Ээлчеглиг Чазак хуралы-га чээрби ажыг айтырлар-ны чутаалашкан, чогуур док-таалдарны хүлөп алган.

Борис ОНДАР.

Аът спорту

ЧҮГЕН-ЧУДАРАЛЫГ АЪТТАР-БИЛЕ

Апрель 12-де Чадана хоорайга аът чарыжы болуп эрткен.

Бо улаада 11 дугаар болуп турар аът чарыжынын төөгүзү мындыг: 1990 чылда чадана-жылар бир дугаар аът чары-жын организастап эрттирген. Аңаа тилеэн аът мунукчулар-ына Хайыракан сумузуунун ус-дарганнарын кылганы чогуу-чуларын тывыскан.

Чоортунук мөөрей кожуун чергезинде бедип, респу-блика деңгелинге четкен.

Эрткен неделяда болган аът чарыжыга мөөрей беш номинацияга эрткен. Ийизи — 15 км. хемчөөлгө 4 хар чедир аъттар аразынга, үжү — 20 км. хемчөөлгө 4 хардан улут на-зылыг чыраа-саж, чөлөр, чү-гүрүк аъттар аразынга болган.

Ниитизи-биле ук мөөрейге 10 кожууннардан 150 чыраа-саж, чөлөр, чүгүрүк мангыг аът-тарны чарыштырган.

Түннелинде Чаданадан Ким Дугарын 4 харыг чөлөр ады бириг черже үнгөн.

Чүгүрүк аъттар аразынга Те-ве-Хадан Шолбан Монгуштуун ады алган. Улут аъттар ара-зынга Юрий Ондарнын чыраа-саж ады шылгараан. Улут-Хемден Сергей Санчынын чөлөр ады, Чеди-Холден Мерген Донгактын чүгүрүк адынын көргүзүп бедик болган. Маргылдаага тилеэн аът мунукчуларына чүген-

суглуктуг аъттарын шаңнал кылдыр тыйыскаан.

Манаа чылгычыларнын "Алдын аргамчы" ассоциация-нын ниитилел-политиктиг организациязы деткички бо-луп, аът мунукчуларынга 1 мун рубль акшаны тывыскаан. Беш номинация дээш 25 мун рубль акшаны, хүндүлөп бижики-терин "Хостуг Тыва" ниитилел-политиктиг шимчээшкенин болгаш "Алдын аргамчы" ниитилел-политиктиг органи-зациязын даргазы ТР-ниң Дээди Хуралынын депутаты В. С. Орус-оол, Россиянын Аг-рар партиязынын девискээр салбырынын даргазы А. Х. Монгуш, Дээди Хуралдын депутаты Б. Б. Монгуш байыр-лыг байдалга тывыскаан.

Тилекчилерни шаңнаа-нынын соонда "Хостуг Тыва" ниитилел-политиктиг шим-чээшкенин болгаш "Алдын аргамчы" ниитилел-политик-тиг организациязыг киржил-гези-биле хурал болган. Аңаа бо чылдын сентябрь айда Улаан-Батор хоорайга болуп эртер делегей чергелиг аът чарыжынын маргылдазынга тилекчилерни киришти-рерин чутаалашкан.

Чөөн-Хемчик кожуунун аът спортунун даргазы Октябрь ТУЛУШ.

БАЙ-ТАЙГАДАН МЕДЭЭЛЕР

Бай-Тайга кожуунда бо хуньериниң даңзыннан ал-гаш көөргө, мыыстыг бода мал 9 мун 547 баш, шээр мал 90 мун 436, чылгы мал 1 мун 359 баш бооп турар.

Бо чылын 7 мун 970 баш төрүүр хойдан 3 мун 110 хой төрөөн. 3 мун 80 ажыг баш ху-раганнар онча-менди дорулуп турар. Чүс башка онааштыр кожуун 37,8 хуу чаш мал төлүп ап турар. Бо талазы-биле "Кы-зыл-Дан" — 32,5 хуу, а "Бай-Тал" — 26 хуу чаш мал төлүп камгалап ап, мунуку одурду-га чоруп турар. А 75 төрүүр бениң 17-зи төрүпкен, олар-нын 17 хуунары онча-менди.

Ол дугайын кожуунун кол зоотехниги А. С. Донгак ды-наткан.

...

Төлөөлөкчилерин ко-жуун биче хуралына кожуун девискээринде чер болгаш арга-арыг ажыгалынын хоойлузуун канчаар күөс-тетип турарынын дугайында чутаалашкан.

Түннелинде кожуунда чер хоойлузу долузу-биле күөс-тетимей турары илерээ. Одар, чер ажыгалы дээш үн-дүртүлгө чедир чыгдынмай турар. А чамдык кижилер чер-ни 1-2 чыл ажыглаш, каал ту-рары хомуданчыг Ол шышак бажынар чанында огород шөлдеринин ажыгалы дээш бүдүн чылда чүгө 31 акша кирип алган.

Сарыг-оол САЛЧАК.

ШЫН

Ниитилел-политиктиг солун

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн

№ 46 (16351) ■ 2001 чылдың апрель 19, четверг

■ Ат салган шагы 18.00 ■ Садар өртөө 3 рубль.

2001 ЧЫЛДЫҢ БИРГИ КВАРТАЛЫНЫҢ ТҮҢНЭЛДЕРИ БАШТАЙГЫ БАЗЫМНАРЫВЫС

Тыва Республиканың Чазак 2001 чылдың I кварталында республиканың социал-экономикиг хөгжүлдээзиниң түннелдеринин болгаш чылда баш удур көргөн ажылдары күүседип турарынын дугайында № 390 доктаалды 2001 чылдың апрель 12-де хүлөп алган.

2001 чылдың I кварталында республиканың социал-экономикиг хөгжүлдээзиниң "Тыва Республиканың социал-экономикиг байданын чогумчу-дар болгаш республика бюд-женин орулгалыг болур кезээнин турум болурунга байдалдарын тургузар хем-чеглер дугайында" РФ-тин Чазаның 1999 чылдын сен-тябрь 16-да №1045 доктаалы-нда, ТР-ниң Президентизиниң Айттылганында, 2000 чылда кылдып чоруткан ажылдар дугайында Чазак Отчедунда тодараткан мурналы чорудар угланышкынынга дүүштүр боттандырып келгенин ТР-ниң Чазак дөмдөгүлгө. ТР-ниң 2001 чылда социал-эконо-миктиг хөгжүлдээзиниң баш удур көргөн угланышкынын чүдүлдүзүнгөн, "2002 чылда республика бюдженин дугайында" Хоойлуну хүлөп алган.

2001 чылдың I кварталында яамыларын, ведомстволар-ның, бүдүрүлгелериниң, органи-зацияларын күжениш-кинириниң одалга-энергетика комплекзиниң, коммунал ажил-агыйын болур-чогуу-ру-биле ажилдаарынче, ры-нок инфраструктуразын, эконо-миканың боттук секторун хөгжүдеринче угландырган.

2001 чылдын январь-март айларда республиканың үлет-пүр бүдүрүлгелери 219,4 млн. рубльдин продукцияларын өтүргөн. Эрткен чылдың бө-үзүнде деңгээлге, продукция бүдүрүлгелери хемчөөлү амгы өртектер-биле 56,2 млн. рубльге азы 34,4 хуу өскөн. Бо чылдың I кварталында бүдүр-ген үлетпүр продукциянын деңгээлү чылда баш удур көргөн хемчөөлдүн 20,9 хуузу

болган, сөөлгү чылдарда тургустунган хемчөөлдерге дүтжүп турар.

"2001 чылдың I кварталы-нда ТР-ниң социал-экономи-тиг хөгжүлдээзиниң хемчөөл көргүзүлгелерин чедип алыр, бүдүрүлгө хемчөөлдерин өс-түрөр талазы-биле хемчеглер дугайында" 2001 чылдын фев-раль 6-да республика Чазак-ның № 13 протокол-шийти-риниң I кварталда үлетпүр продукцияларын бүдүрер хем-чөөлдер талазы-биле кезээн күөстөткен.

Кондитер болгаш хлеб-булочка кылгыларын, арагага хамаарышпас суксуннар, даа-ранылга кылгыларын, орун-дөхөк херекселдерин, мебель, хөвөниг чолдак тоннар, да-дүгү бүдүрер өскөн. Хана материалдар, электроттар, аргы-урадынар, консерва-лар, майонез бүдүрер эрткен чылдың деңгээлге арткан.

Чеди бүдүрүлгө: "Тыва да-дүгү" комбинат КБ, "Кы-зылда Бүгү-россиянын инва-лидтер ниитилели" КХН, "Ты-ваның машина тудушкун за-воду" КБ, "Тыва мебель" КХН, РХЭ-ниң үлетпүр комбинаты, "Макорон үлетпүр" КБ, "Кы-зылдың хлеб комбинаты" АН бүдүрүлгө хемчөөлүн өс-тү-рерин чедип алган.

Көдөз ажил-агый продук-циязынын хемчөөлү 130 млн. рубль болган. Хой, өшкүңү баш саны 5,9, илериңи — 4,6 хуу өскөн. Мөңгүн-Тайга, Каа-Хем кожууннарга көдөз ажил-агый бүдүрүлгелери эът бүдүрерин көүдөткен. Саар бир иекке онааштыр эң хой сүттү Би-Хем кожуунун көдөз ажил-агый бүдүрүл-гелери саап алган.

Часкы хову ажалдарын-

га белеткел калбарган. Агроүлетпүр комплекзиниң болур-чогуур ажилдаарына байдалдарын тургузарынын хемчеглерин республиканың Чазак алган.

2001 чылдын январь-март айларда тудут комплекзинге капитал салышкыны 21,3 млн. рубль четкен, азы өрткен чылдазыннан 13,3 хуу хой болган. 1 мун дөрбөлчүн метр шөлүгү чуртталга бажына-рын ажылгалга кириген. Де-вискээр хөгжүлдээзиниң фон-дузундан тудут объектилерин-ге РФ-тин Чазаның № 1045 доктаалын езуаар 12,6 млн. рубльди шилчидип берген, бо дээрге чыл лимитинин 12,6 хуузу бооп турар.

Федералдыг адрес езу-гаар ажалдаарынын программанын езуаар I кварталда федералдыг 22 объектинин 21-ге ажаллаан-дырышкыны кылган. Кызыл ТЭЦ-ти калбартыры-биле "Тываэнерго" АН-ге ажалла-дырышкыны кылдыр ажилды доозар чыган.

Транспорт бүдүрүлгелери чүктөр сөөртүлгезиниң хем-чөөлүн эрткен чылдың бо үезинден көүдөткен.

Баш удур санаанын езу-гаар алырга, республика бюд-женин хууда орулгалары 71,3 млн. рубль болуп. Эрткен чылдың бо үезинден 1,8 катап өзери ол. Ажыттардан, ниити орулга үндүрүлгелери, хууда кижилерден, еске-даа чер-лерде алыр орулгалар көү-дөп турар.

Урмектен садар бараан саарылгазынын хемчөөлү 450 млн. рубль азы чылда баш удур көргөнинин 22 хуузу болган. Херектелчилер кооп-ерациязынын үүрмөктөп садар

бараан саарылгазы 14 хуу өскөн.

Херектел өртектериниң индекси 2001 чылдың март айда эрткен чылдың декабрь-га бодаарга, 106 хуу болган, а бо чылдың февральга дең-нээрге, 0,7 хуу өскөн.

2001 чылдың I кварталында чоңуң орулгалары элээн бе-дээн. Кижии бүрүзүнге онааш-тыр акша орулгазы ортумаа-биле 1169 рубль азы эрткен чылдың ол-ла үезинден 33,4 хуу хой. Боттутг орулгалар 7,3 хуу өскөн.

2001 чылдын январь-март айларда даштыкы салыг саа-рылгазы 2,047 млн. доллар (АКШ) азы эрткен чылдың бо үезинден 2,7 катап хой болган. Оон иштинде даштыкыже үндүр садары 1,162 млн. дол-лар (АКШ) кирип садып алыр — 0,885 млн. доллар болган.

Оон-биле кады бирги кварталда чамдык алырларга бүдүрүлгени чогумчулуп, бүдүрүлгелериниң саң-хөө байдалын экижидип, шалың талазы-биле өрени дуглап шыдааан. Ниитизи-биле үлет-пүрге продукциянын физиктиг хемчөөлүн индекси 95,4 хуу болган. Улут болгаш ортумак бүдүрүлгелерин хой нуруузу саң-хөө байдалын экижидип, өрелерин төлөп шыдааан.

Улетпүр бүдүрүлгезиниң хем-чөөлүн 18 бүдүрүлгө эвээктел-ген "Каа-Хем" хемүр-даш уу-ру-гай хемүр-даш тывыжын 20 мун тоннага азы 8,8 хуу кызырган. Чылыг энергиязы ажилдап кылгырын "Тыва-энерго" ААН, Ак-Довурак ЧӨТ 10,2 болгаш 9,5 хуу кызырган.

Көдөз ажил-агый бүдүрүл-гезинде мал продукциянын бүдүрер батпышаан. Эът бүдүрер 7 хуу кызырылган.

Сүт бүдүрер 15 хуу, чуурга-лар бүдүрер — 3 катап эвээжээн. Кызыл, Эрзин, Че-ди-Хөл, Барыын-Хемчик ко-жууннар эът бүдүрерин эвээ-жеткен.

Бүтү хевирлериниң ажил-агыйларын куштарын баш санын 20,6 хуу, төлөвирин — 28,6 хуу, мыыстыг бода малды болгаш хааваннары — 12-ден 17 хуу чедир кызырган. Арат (гараачын) ажил-агый-ларда хой, өшкүңү баш саны 27 хуу, хааванар — 35,9 хуу кызырылган.

ТР-ниң Статистика күрүне комитетиниң медээзин езу-гаар алырга, экономика ады-ралында улут, ортумак бүдү-рүлгелерин бо чылдың бирги кварталында каражазы 16 млн. рубль четкен. Ылангыя чуртталга-коммунал ажил-агыйларын карылгазы улуг. Оон бүдүрүлгелериниң креди-тор өрөзи 1417,5 млн. рубль азы дебитор өрөзиден 1,6 катап хой болган.

Тыва Республиканың Чазак 2001 чылдың I квар-талында республиканың социал-экономикиг хөгжүлдээзиниң база чылда баш удур кө-рүшкүнерин күүседип турарынын дугайында Эконо-мика яамызынын илеткелин бүтү талапты чутаалашып кө-ргөн болгаш экономиканын бүтү адырларына — үлет-пүрге, көдөз ажил-агыйга, транспортка, энергетикага чыл төңүзүңге чедир боттан-дырар ажалдары тодарат-кан, хол яамаларга, ведом-стволарга, бүдүрүлгелерге, организацияларга даалгалар-ны берген, ону контролдаар-нын шынтыгырадырын даас-кан доктаалды хүлөп алган.

Василий КРИВИДИК.

Соөлгү шакта

● Россиянын Президентизи В. Путин чоңун амыдырал байдалына сагыш салып, бо чылдын май айында эгелээш пенсияларны өстүрү дугайында ийи Чарлыкка ат салган. Бирги Чарлыкты езуаар Ада-чурттуг Улут дайынынын кижикчилериниң, инвалид-териниң, шериг албангы-ларын, дайында өөңүз ээзин чилдирген бот кижилериниң, ол шышак бүүзүлгөтүргөн Ленинградта турганынын пен-сияларын 2300 рубль чедир өстүрерин көргөн. Эске Чар-лыкты езуаар Россиянын 18 млн. пенсионерлериниң (РФ-те бүтү пенсионерлерин чартык кези) пенсияларынын адаксы хемчөөлүн 1013 рубль чедир өстүрерин көргөн. Пен-сияларын ниити хемчөөлү ортумаа-биле 1500 рубль чедер.

● Курене Думазында "Чан-гыс эп-сеткил", "Ада-чурт", "Россиянын девискээлери", "Улус депутаты" деп 4 фракция каттышкан, чангыс улуг эвилел болурун шийтпирээ. Оон таарыштырылга чөвүл-ел тургузар, аңаа фракция бү-рүзүндө 3-3 кижии кирер. Таарыштырылга чөвүлел ийи ай ажилдаш, халаажар, фрак-циялар даргалары таарышты-рылга чөвүлелиниң оралакчы даргалары болур. Чаа бөлүк Курене Думазында 235 балы-лаашкыны ап болур. РЛДП

кандыг-даа бөлүккө каттышпа-зын оон даргазы В. Жиринов-ский медээлээ. А комму-нистер бо талазы-биле ажил-ды база калбарты берген.

● Молдавиянын президенти Владимир Воронин (ком-мунист) Москвага чорашып, Россия-Белорусия күрүне эил-елинге Молдавиянын кирип болурун демдөгүлгө. Молдавия Европа чөвүлелинге база кирип болурун ол дынаткан.

● Белорусиянын президенти Александр Лукашенко Свердловск областа албан чоруун кылгаш, Уралдын үлетпүрүн дөң-биле үнөлөп, оон-биле кады ажилдажыл-ганы калбартырын айткан. Лукашенко Минскиге чеде бергеш, РФ-тин камгалал сайыды Сергей Иванов-биле ужурашкан, шериг кады ажилдажылгазынын айтыр-ларын чутаалашкан.

● РФ-тин Шериг-Далай фло-дунуң Кол командирлакчызы ад-мирал Куроев олбан чоруун кылдып, Японияда чеде берген. Адмирал Курил ортулукта-рында байдал-биле танышкан.

● РФ-тин Чазак хуралынга оон даргазы М. Касьянов чөвө чутаалааш, Бүгү-делегейниң салыг организациязынга Рос-сиянын кирер деп турарын дынаткан. Ону чедип алырга амгы күштүг хоойлужулугла-лары дүргөн чаартыры не-геттирил турары илерээн.

ПУТЕВАКАЛ-БИЛЕ ШАҢНАЛКАН

Улусчу чогаалдыг төвүнге республиканың школа-ларын аразында бир дугаар КВН болуп эрткен.

Аңаа Кызыл хоорайдан, Бай-Хаак, Сүт-Хөл, Бай-Тайга болгаш еске-даа кожууннар-дан командалар киришкен. 2-ги, 3-кү черлерни Кызыл хоорайнын № 2, 15 школаларын-дан командалар үлөшкөннөр, а бирги черни № 5 школаның командалы ап, Океан лагерин-

че баар путевалкал-биле шаң-наткан.

БЕЛЕТКЕЛИ КОШКАК БОЛГАН

Эрткен дыйгандар хүннөдө В. Кок-оол аттыг хөгжүм-шии театрынга Вячеслав Донгактын культуру фонду-биле "Тыва телерадиокомпания" рес-публиканың школачыларын аразында амгы үениң танчы-зын мөөрейи эрттирген.

Мөөрей эрткен чылын бол-

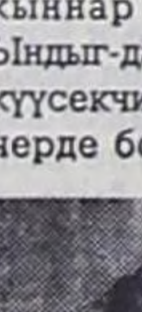
● Делегейниң валюта фон-дузун (ДВФ) президентизи Мишель Камдессо чөвө чу-гаалааш, ДВФ-ден Россиянын чээли албай турарында багай чөвө чок, харын оон экономиказынын хөгжүп турарын херечилеп турары ол-дур, а 1999 чылда чээли бээринден ойталааныыс шын чөвө, чөвө дие чээли алган, ону соора ажиллап турган деп, ол дынаткан.

● РФ-тин

ААС ЧОГААЛ КАВАЙЫНГА ӨСКӨН

даа дыка хой хүлээлгелер нарынчыл, чаа угланыш-кыннар тыптыл келген. Ындыл-даа болза сөөлгү үедө күүсекчи эрге-чагырга, чер-черде бот-башкартыныш-

ЛЗЕ-ДА
нумунга И. В. Сталин
долгандыр бүзүрэри берг

УНЧЕ...

Олурганнар шүптү туруп келгеш, адыш часкап, Тимошенкону деткээн. Сталин үрле турган, залче көрүп, оон соонда холун чайгаш, олуруп алган.

(1952 чылдың октябрь 16-да СЭКП ТК-ның Пленумунга И. В. Сталиннің парлаттынмаан чугаазы)

лин, мооң ужурун чон билбейн
баар. Бис шуптувус силерни
СЭКП ТК-ның Чингине секре-
тарынга сонгул тур бис. Өске
шиитпир турбас ужурлуг.

ЧИЗИ.
(Бо материалды РФКП-ийн
Тыва рескомунун № 2 Ме-
дээ хуудуздан Алексей
АИР белеткээн).

